

Transinsan mı, Transpratik mi?

Cem Bozşahin, ODTÜ

Gümüşlük Akademisi Yaz Okulu, Ağustos 2022

Bilgisayarlarla yapılan pratiğin, transinsan pratiği mi yoksa insanların pratiğinin zenginleşmiş bir biçimi mi olduğu sorusuna bakacağız. ‘Aşmış bir biçimdir’ diyenler de var; buna da bakacağız.

‘Transinsan’dan kasıt, fiziksel olarak (yani bedene eklenmiş donanım yoluyla) algoritma desteği almış insan da olsa, bilgisayarların insanları aşmış özneler gibi düşünüldüğü durumlar da olsa, algoritmaları özne olarak görmenin, veya, isteyerek ya da istemeyerek böyle sunmanın, yakından bakınca şu andaki pratikle örtüşmediğini, ama söylem olarak toplumsal etkileri olduğunu göreceğiz.

Bu söylemin, böyle düşünmeseler dahi bazı bilgisayar bilimcilerinde de görülmesi, bazılarının da hakikaten böyle düşünüyor olması, konuya daha vahim bir boyut da kazandırıyor.

Eğer insanın bilgi kurma pratiğinin zenginleşmesi bilgisayar bilimlerinin temel inceleme konusuysa, ki bu da tartışılıyor, bunun yukarıda eleştirilenlerden farkının ne olabileceğine bakacağız.

Okuma listesi:

- Abeba Birhane (2021). Algorithmic injustice: a relational ethics approach. *Patterns* 2(2), 100205.
- Cem Bozşahin (2018). Computers aren’t syntax all the way down or content all the way up. *Minds and Machines* 28(3): 543-567.
- Sebastian Krügel, Andreas Ostermaier, Matthias Uhl (2022). Zombies in the loop? Humans trust untrustworthy AI-advisors for ethical decisions. *Minds and Machines* 35(1): 1-37.

Kimim, ne yapar ederim:

Benim çalışma alanım, dilbilimin, bilgisayar bilimlerinin, felsefenin ve zihinbilimin kesişme alanı gibi gözüktüyor, yaklaşık bu sırayla önceleyerek. Genel konu olarak, tekil, ayrık ve kendine özgü gibi duran yapıların, biçim ve anlam kurgulamasındaki ortak özellikleriyle ilgileniyorum. Daha özelde, dilde sözdizim-biçimbilim-anlam üçlemesinin farklı dillerde tezahürünün açıklanmasına, dil ediniminde doğal süreçlerin anlaşılmasına, günlük hayattaki karmaşık davranışın basit kaynaklarının bulunmasına, bilgisayarların da olmadıkları şeylermiş gibi anlaşılmasına çalışıyorum. Bilgisayar bilimlerinde doktoram var (Arizona State Üniversitesinden, 1990’da), ODTÜ’de Bilişsel Bilimlerde araştırmacı ve öğretim üyesiyim (namıdiğer Zihinbilimde 1996’dan beri, ODTÜ’de 1992’den beri). Edinburgh Üniversitesinde iki yıl (2002-2004), Lizbon Üniversitesinde bir yıl (2015-2016 akademik yılı) davetli araştırmacıydım. Boğaziçi Üniversitesinde de bir dönem (2011 Bahar dönemi) davetli hocalık yaptım. 1990-92 yıllarında Ohio Üniversitesi Bilgisayar Bilimleri bölümünde öğretim üyesiydim.